

Woensdag 12/08/1914 - ochtendeditie

Voor de Belgen.

Het Nederlandse comité tot steun aan de Belgische slachtoffers heeft gisteren zijn bestuur als volgt samengesteld: erevoorzitter, G. van der Aa., consul-generaal van België; voorzitter Mr. Th. Stuart; secretarissen, J. Th. Boelen, Léon Delhez, Bern. J. Veldhuis, allen te Amsterdam.

Het secretariaat is gevestigd Kalverstraat 64, Amsterdam, telefoonnummer 2721. Als lid van het comité is nog toegetreden professor H. Burger te Amsterdam.

Een erecomité zal worden gevormd, welks samenstelling nader zal worden bekendgemaakt.

Voorts zullen in onderscheidene steden van ons land, in het bijzonder langs onze zuidelijke grens, plaatselijke comités worden opgericht, aan wie voornamelijk de taak zal worden opgedragen duidelijk en oordeelkundig te hulp te kunnen bieden.

Brussel, 11 augustus. De vijandelikheden begonnen gisteren bij Hesbaye tussen Duitse cavalerie en onze voorposten. De Duitse ruitery begon met een stelselmatige verkenning van Hesbaye, om de stellingen van ons veldleger te vinden. De ruitery werd gevolgd door afdelingen infanterie.

Eergisteren begaven zich afdelingen cavalerie van de Maas door de omstreken van Lixhe op weg naar Zuid-Limburg, in de richting van Tongeren en Sint-Truiden en naar Hesbaye. Te Hannut kwamen ongeveer 800 man ruitery, die voorzien waren van mitrailleurs, in aanraking met de vijand. Er werd voornamelijk gevochten op de lijn van Sint-Truiden naar Tirlémont, halverwege tussen de plaatsjes

Orsmaal en Gussenhoven en omstreken. Ook is er gevochten bij Tongeren, en wel te Stokkem. Overal is de Duitse cavalerie met verliezen teruggeslagen.

Deze gevechten zijn het voorspel van een Duits offensief ten noorden van Luik.

Elk ogenblik komen er berichten van meer belangrijke gevechten en men verwacht binnen twee of drie dagen een veldslag.

Brussel, 11 augustus. Volgens de bladen is het eerste niet onbelangrijke gevecht tussen Tirlemont en Sint-Truiden bij Orsmaal en Gussenhoven geleverd. Sterke troepen Duitse ruitery, geschat op verscheidene duizenden mannen, voorzien van machinegeweren, die door paarden worden gedragen, hebben een hun tegemoet gezonden regiment lantsiers aangevallen.

De strijd begon met geweervuur; daarop chargeerden de lantsiers en wierpen een deel der aanvallers terug. De hoofdmacht der Duitsers kwam toen opzetten en brachten de machinegeweren in werking. Voor de overmacht en teneinde niet nutteloos zijn krachten te verspillen is het regiment lantsiers in een krachtige verdediging teruggetrokken.

De Belgische troepen hebben twee officieren en een kleiner aantal manschappen aan doden en gewonden verloren.

Vanochtend is de strijd op het front Sint-Truiden-Jodoigne (ten westen van Sint-Truiden) hervat. De Duitse ruitery heeft herhaaldelijk gepoogd door de Belgische troepen heen te breken, maar het is haar nergens gelukt. Onze vooruitgeschoven troepen hebben zich in hun stellingen gehandhaafd.

Van beide kanten hebben nog slechts voorposten aan de gevechten deelgenomen.

De Duitsers hebben onder het voorwendsel dat onze soldaten zich in de huizen langs de wegen verscholen, op die huizen geschoten, ze in brand gestoken en de bewoners gedood. Het station te Landen en tal van huizen zijn in vlammen opgegaan.

Ook uit Belgisch Limburg worden dergelijke feiten gemeld.

Londen, 11 augustus. Volgens het persbureau staan thans twee Duitse cavaleriedivisies bij Tongeren. Drie legerkorpsen liggen voor Luik. Andere Duitse troepen liggen langs de Lesse verschanst. Van de zeer grote troepenmacht die door Luxemburg trekt, zijn de voorposten reeds op Belgische bodem aangekomen.

Brussel, 11 augustus. Het nog niet bevestigde bericht is ontvangen, dat de voornaamste forten van Luik het nog altijd uithouden, hoewel verscheidene kleinere forten door de Duitsers zijn genomen. Het bombardement wordt onafgebroken voortgezet.

Vluchtelingen uit Luik verklaren dat de toestand thans vreselijk is. Tal van huizen staan in brand.

Brussel, 11 augustus. Het departement van oorlog heeft slechts weinig nieuws van het oorlogstoneel ontvangen. De algemene toestand is niet heel duidelijk. Dat komt door de maatregelen, door de oorlogvoerenden genomen om hun bewegingen te verbergen.

Ten noorden van de Maas zijn de Duitsers in westelijke richting opgerukt. Hun troepen schijnen daar niet zeer talrijk, zodat ons leger zeer goed in staat zal zijn hen terug te werpen.

Tussen de Belgische en de Duitse troepen zijn voorpostengevechten geleverd, waarbij de vijand ten zuiden van de Maas is teruggeworpen.

De toestand is onveranderd.

De Duitsers hebben langs de Ourthe versterkingen opgeworpen. Daaruit leidt men af dat zij een verdedigende houding willen bewaren.

Het moreel en het materieel van onze troepen is uitstekend.

Antwerpen, 11 augustus. Bij bevel van de militaire gouverneur is aan de eigenaars van duiventillen streng verboden duiven buiten te laten. Overtreders zullen als medeplichtig aan spionage aanzien worden.

De *Matin* heeft een belangrijke correspondentie uit Tongeren (Belgisch Limburg). Zondagochtend te 10 uur is daar, komend uit Visé, het 35e regiment uhlanen binnengerukt. Officieren hebben de burgemeester gedwongen de kassa af te staan. Een accreditief van 5000 frank hebben ze zelf ter Nationale Bank afgehaald en met dit geld levensmiddelen betaald. Tegen 12 uur legerden ze en kookten op de Grote Markt. Zij vertelden dat ze uit Oost Pruisen waren en vele officieren hadden verloren. Te 3 uur kwamen er nog enige duizenden bij, die allen samen vertrokken; er bleef alleen een wacht van 300 man. Van 3 uur tot 2 uur 's nachts zijn aldoor Duitse soldaten aangekomen; men schat hun aantal op 15 à 18.000. 's Nachts schenen zoeklichten uit vliegtuigen boven de spoorlijn Luik-Waremme, vanwaar kanongebulder kwam.

's Maandagsmorgens was het stadje geheel ledig van Duitsers, tot opeens kleine groepen van uitgeputte Duitse soldaten binnenliepen, angstig huilend; laufen! laufen! Ze hadden er genoeg van en wilden de grens over. Wat is er gebeurd?

Dezelfde correspondent heeft met een soldaat, die de eerste Duitse inval heeft bijgewoond, gesproken. “Wij waren, vertelde deze, met 600 man, die door de tussenruimten der forten te Luik binnen raakten. Wij werden op ongehoord heftig vuur onthaald, de kameraden vielen als vliegen. Wij vluchtten langs al de straten dicht tegen de huizen en kropen langs de grond om ongezien te blijven, maar de zoeklichten vonden ons en altijd waren er op de juiste plaats Belgische soldaten om op ons te mikken. Opeens hagelde een bui schroot over me; met een sprong was ik in de schaduw, kruipend, schuivend, gebruik makend van iedere uitsprong van de muur en bereikte eindelijk het veld. Hoe ik onze lijnen heb bereikt, is me een raadsel. Er kunnen geen twintig der onzen ontsnapt zijn.”

Maastricht, 11 augustus. Vanmiddag vernam ik, hoewel zwak, kanongebulder der Belgische forten. Dat van Pontisse zweeg. De pontonbrug bij Lixhe, die ik bezocht, was volkomen intact. Troepenbewegingen naar België heb ik niet bemerkt en schijnen voorlopig gestaakt tot de opmars is voltooid.

Een aanslag op de Duitse kroonprins?

Maastricht, 11 augustus. Toen ik heden in het kamp bij Visé was, verzekerden Duitse officieren mij, dat het regiment van de kroonprins (het doodshoofden-regiment) reeds lang de Maas is gepasseerd, echter zonder de kroonprins, tegen wie men een aanslag heeft gepleegd te Aken.

Beschuldigingen over wreed optreden.

Parijs, 11 augustus. Volgens de heden hier verstrekte inlichtingen heeft men in Frankrijk de indruk gekregen dat de Duitse troepen zowel in Frankrijk als in België wreed te werk gaan om de bevolking schrik aan te jagen. Men voegt erbij dat de Duitsers nu wel zullen

inzien dat deze methode geen succes heeft, en dat zowel Fransen als Belgen alles liever willen dan zich te buigen onder dit optreden.

Antwerpen, 11 augustus. Uw goede landgenoot Adriaan van der Horst, mededirecteur van onze Nederlandse schouwburg, werkt van 9 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds ten stadhuize om onderstand uit te delen aan vrouwen en moeders van miliciens. Een vrijwilliger-ambtenaar schrijft me; "Wat we hier horen en zien is hartverscheurend; we dachten dit niet te kunnen volhouden, maar we worden nu wat hardvochtiger".

Het verhaal betreffende Weber, de waard van het hotel op de Keizerlei, werd, zoals ik het geseind heb (zie het vorige avondblad), verteld door de Métropole en wordt gelogenstraft door de Nieuwe Gazet. Wel is Weber opgebracht, maar wordt geenszins verontrust. Twee van zijn zonen dienen in het Belgische leger.

Jan Olieslagers heeft jacht gemaakt op een Duits vliegtuig.

Prins Willem van Lippe en diens zoon zouden bij Luik gesneuveld en te Seraing begraven zijn.

Brussel, 11 augustus. Het Journal pour la défense médicale meldt dat Willy Meesen, geneesheer van de Duitse legatie te Brussel, zijn ontslag heeft genomen uit verontwaardiging over de trouweloze aanval door de Duitsers op België.

Brand in een kerk.

Brussel, 11 augustus. De Peuple meldt dat vanavond om half acht in de Sint Antoniuskerk te La Louvière (tussen Bergen en Charleroi) een begin van brand is ontstaan bij een mis voor de soldaten van het Belgische leger.

Bij de paniek, die volgde, zijn 14 vrouwen en meisjes gedood en meer dan 50 personen gewond.

We lezen in de Limburgse koerier:

De te Maastricht aangebrachte Belgische lansiersluitenant Selliers de Moranville is een zoon van de Belgische opperbevelhebber. Hij had vorige week maandag met zijn regiment Luik verlaten. Van zijn commandant kreeg hij dinsdag de opdracht een officierspatrouille langs de Belgisch-Duitse grens te maken. Sinds heeft de patrouille geen voeling meer kunnen krijgen met haar regiment. Nu en dan werden door de patrouille-commandant postduiven opgelaten en trachtte hij telegrafische gemeenschap met het regiment te krijgen. De patrouille kampeerde in de bossen en gedurende de nacht werden verkenningen te voet gemaakt. In een hoeve vlakbij de Belgisch-Duitse grens heeft de patrouille overnacht, eveneens in de bossen van Fouron-le-Comte.

In de nacht van zaterdag op zondag wilde de patrouille in de bossen bij Moelingen (Mouland) kamperen. Men zag echter het Duitse kamp op 200 m. Daarom trok de patrouille zich terug en verdwaalde in de buurt van Merch op Nederlandse bodem. Zij werd door de Hollandse grenswacht gearresteerd, ontwapend en te Maastricht geïnterneerd.

Maandag is de patrouille naar het interneringsdepot te Alkmaar overgebracht.

Een Duitse spion. Het dagblad van Noord-Brabant meldt uit Roosendaal:

Tussen Antwerpen en Essen zat gisteren een heer in de trein, gekleed in een fantasiepak. Hij had een handkoffertje bij zich en trok absoluut door niets de aandacht der medepassagiers.

Dicht bij Essen gekomen echter, haalde hij uit zijn borstzak een notitieboekje, schreef enkele regels op een blaadje papier, scheurde dit uit zijn boekje, rolde het op en stak het in een busje, dat hij uit een zijner zakken haalde.

Daarop opende hij zijn valiesje en tot verrassing zijner medepassagiers haalde hij daaruit een duif te voorschijn. In een minimum van tijd had hij het busje met het briefje aan een der poten van het beest bevestigd en stelde dit door het portierraam in vrijheid.

Een Belgische dame, die tegenover de heer zat, werd plotseling zo opgewonden, dat ze de heer bij zijn wangen greep en deze met haar nagels begon te bewerken. Een formele worsteling ontstond en de dame gaf geen pardon.

Een der medereizigers trok aan de noodrem, waarop de trein tot staan werd gebracht. De heer werd onderzocht en hierbij bleek, dat hij een Duitser was. Verdacht van spionage werd hij aan handen en voeten gebonden en naar Antwerpen teruggevoerd. Ook de dame werd aangehouden, teneinde door de justitie te worden verhoord.

We hebben dezer dagen gemeld dat de Duitsers bij Luik een wapenstilstand van 3 uur was toegestaan om hun doden te begraven. Het Handelsblad van Antwerpen spreekt het tegen; er is in het geheel geen wapenstilstand geweest.

Maastricht, 11 augustus. 1 uur 52 in de namiddag. Een niet controleerbaar gerucht doet hier de ronde, volgens hetwelk in de Kempen tussen Belgische, Franse en Duitse troepen zeer ernstige gevechten zijn geleverd, die ten nadele van de laatsten zouden geëindigd zijn.

Reeds gisteren vernam ik van een Duitse genie officier de mogelijkheid van een spoedig treffen der vijandelijke strijdkrachten in de buurt van Tongeren.

Antwerpen, 11 augustus. Het Handelsblad van Antwerpen van half elf meldt, dat een slag op handen is. De Fransen en Engelsen en Belgen gaan methodisch vooruit.

De Duitsers onder Belgisch vuur.

Maastricht, 11 augustus. (Vervolg van de beschrijving van onze oorlogscorrespondent in het ochtendblad, waarvan duidelijkheidshalve het laatste deel hier nog eens wordt afgedrukt.).

Dwars door het veld bereikte ik de spoorlijn Maastricht-Visé, die ik overstak om na enig rondzwerven en herhaalde aanhoudingen de Nederlandse grenswacht te bereiken. Middelerwijl was het 11 uur geworden en ik besloot me te begeven naar kilometerpaal 45. Dit is aan de Maas het zuidelijkste punt van Nederland. Vandaar kon ik de bedoelde pontonbrug van op een afstand van 350 m waarnemen. Reeds in de vroege ochtend had het fort Pontisse getracht met zwaar geschut de pontonbrug te vernielen om de opmars der Pruisen te vertragen. Nu begon een ware kanonnade; één der granaten trof het kasteeltje bij Lixhe op 300 m van mijn observatiepost. Duidelijk zag ik de granaat inslaan, een doffe knal volgde; de toren was in het midden getroffen, stortte in en het fraaie kasteeltje, dat zo lieflijk tegen een achtergrond van groen geboomte afstak, vatte vuur en stond in weinige ogenblikken in lichterlaaie.

Ontzagwekkend maar tevens angstig was het gedonder van het geschut, gevolgd door een eigenaardig piepend sissend geluid; het inslaan van granaten was met het ongewapend oog waar te nemen. Op ongeveer 600 m ten zuidoosten van mijn standplaats had

gedurende de nacht de Pruisische infanterie gebivakkeerd. Deze troepenafdeling, door dicht geboomte aan het oog onttrokken, werd ontdekt door een Belgische vlieger, die hoog in de lucht met grote snelheid in de richting van het fort Pontisse is verdwenen.

Nauwelijks 20 minuten later viel te midden der dicht opeengepakte Pruisen een granaat, uit het Belgische fort afkomstig. Zonder twijfel moeten hier door dat ene goed gerichte en berekende schot een groot aantal doden gevallen zijn. Duidelijk zag ik de verwarring in het kampement, waarboven nog korte tijd de vale, leemkleurige rook der ontplofte pikrine bleef hangen.

De plaats van die infanterie-afdeling, wier aanwezigheid zeker door de vlieger was gemeld, werd om verder onheil te voorkomen onmiddellijk ontruimd. In meer oostelijke richting, ongeveer daar waar de beek de spoorlijn Maastricht-Visé snijdt, werd een ander bivak betrokken. Tegen de avond zag ik daarachter weer andere troepen zich voor nachtverblijf inrichten.

Mijn standplaats, hoe goed ook gekozen, bleek mij zowel door het treffen van het kasteeltje als door dat van het bivak niet ongevaarlijk. Op betrekkelijk geringe afstand waren vier granaten op een oppervlakte van 100 bij 150 meter met oorverdovend lawaai ingeslagen. Dit waren projectielen, die, ter vernieling van de pontonbrug afgeschoten, nog juist op Hollands gebied waren terechtgekomen. Andere suïden over mij heen en sloegen een weide in, waar de grond werd omgewoeld en boomtakken werden afgerukt. Weliswaar bevond ik mij binnen de grenspalen op het uiterste uithoekje van de Nederlandse bodem en dus veilig voor de chronisch geworden Verhaftungs-koorts der Pruisische militairen. Edoch meende ik uit persoonlijk lijfsbehoud beter te doen mij met gepaste spoed ietwat meer van dit gevaarlijke plekje naar het binnenland terug te trekken.

Terwijl ik als een opgejaagd stuk wild voortsnelde of onder prikkeldraadhekken verder sloop, weerklonk plots een allerergste knal. Ik bleef muisstil liggen, richtte mij daarna behoedzaam op, keek even voorzichtig rond, zag niets bijzonders en voort ging het weer, zo mogelijk nog sneller dan zoëven. Later bleek mij, dat één der fabrieksschoorstenen aan de Maas bij Navagne door dynamiet was opgeblazen. In de loop van de middag volgden nog drie dergelijke ontploffingen. Drie andere schoorstenen, die de Belgen ter oriëntering konden dienen en waarvan men beweerde dat signalen met het Fort Pontisse gewisseld waren, werden evenzo opgeblazen. Intussen achtte ik mij weer genoegzaam veilig. Langzaam bedaarde het vuur, dat om circa 12 uur 20 minuten voor geruime tijd geheel zweeg. Om mij heen ziende, aanschouwde ik een toneel van jammer en verwoesting voor mij. Halverwege het nog brandende en smokende kasteeltje van Lixhe, iets verder links, stond de toren en het dak van de kerk van Visé in vuur en vlam. Nog meer links duiden goor-gele rookwolken de plaats aan, waar Mouland eens had gestaan. Eindelijk stegen dikke rookwolken uit Fouron le Comte ten hemel. Verschrikkelijk was de aanblik, en steeds maar in schier eindeloze rijen marcheerden op de grindweg bij Namen de legioenen van de Germaanse imperator, trachtend over de brug de andere zijde van de Maas te bereiken. Zo nu en dan, heel van verre, weerklonk nog een dof gerommel, van het vestinggeschut blijkbaar, als een verwijderd opzettend onweer. Het duurde voort tot na 7 uur 's avonds. Een enkel vliegtuig van het Taube-systeem der Duitsers, duidelijk kenbaar aan de afgeronde drijfvlakken, bewoog zich op grote hoogte, uit de Belgische Kempen komend in oostelijke richting, vermoedelijk naar Aken, waar het centraal verenigingspunt van het noordelijk leger gevestigd schijnt.

Mij nogmaals naar de Maas beegend, zag ik hoe de genie werkzaam was de brug te herstellen en te verzwaren. Ze scheen dus getroffen geweest te zijn.

Op de terugmars sprak ik met militairen van het 75e regiment infanterie uit Bremen, die, tot Aken met de trein vervoerd, zoeven hier waren aangekomen. ze waren vol moed en beweerden, dat de forten rondom Luik gevallen waren. Ik ontnam hen die illusie en deelde hen het weinige mede, dat ik van het andere oorlogsterrein weet.

“Wann sind Sie in Paris?” Vroeg ik.

“Das weiss ich nicht genau, aber bald” was het antwoord.

Reeds ben ik in zekere zin dankbaar mijn oorspronkelijk plan; Luik te voet te bereiken, te hebben moeten opgeven.

Verhalen van vluchtelingen uit Luik.

Maastricht, 11 augustus. Gisterenavond laat kwamen hier een groepje vluchtelingen uit Luik aan, die 's morgens om 5 uur waren vertrokken. Twee vrouwen met kleine kinderen, Maastrichtsens van geboorte, woonden te Sclessin, een voorstad van Luik. Zondag waren ze reeds genoodzaakt naar Luik te trekken, waar alles door Duitsers bezet is en waar enorm veel huizen voor de Rode Kruisambulance zijn ingericht. Verschillende bruggen zijn vernietigd, en de vrouwen vertelden me, dat op de Pont Neuf een grote verhuiswagen met Belgische krijgsgevangenen staat. Mochten de Belgen de brug nu laten springen, dan doodden ze hun eigen mensen.

Gisterenmorgen waren de forten nog steeds in handen der Belgen. De Duitsers schijnen in Luik ingesloten te zijn. De mensen moesten de huizen open laten, opdat de Duitsers, wanneer de Fransen, van

wie zij menen dat voor zij Luik liggen, binnenstormen, daarin zouden kunnen vluchten. Verder zijn de Duitsers zeer vriendelijk en voorkomend voor de bewoners, wanneer deze het ook zijn. Zij geven de kinderen van hun chocolade, de mannen van hun sigaretten en cognac. Om een einde te maken aan het praatje, dat ze vergiftigde chocolade of sigaretten gaven, breken ze er een stukje af en eten dit zelf eerst op.

Op enkele plaatsen moesten de vrouwen, die 's morgens om 5 uur waren vertrokken, over de grond kruipen, omdat er over haar heen geschoten werd. Op haar weg hebben zij vanuit Herstal (benoorden Luik aan de Maas, ten westen van het fort Barchon en bezuiden het fort Pontisse) het beschieten van twee forten gezien, terwijl onderweg verscheidene kerken in brand stonden, ook te Visé.

De Duitse posten waren zeer welwillend en hadden medelijden met de arme vrouwen. In Visé zijn ze zelfs meegenomen naar het Rode Kruis en hier werden onmiddellijk grote kannen melk voor de vrouwen en kinderen gebracht. Er werd hun ontraden de kant van Moulain uit te gaan, omdat daar Belgische, maar ook Duitse soldaten lagen, dus daar werd blijkbaar gevochten, en ze daar hun leven niet zeker waren.

De Duitsers hadden toen de vrouwen even voorbij hun pontonbrug, waar niemand over mocht, in een bootje over de Maas gezet en ze zelf tot aan de Nederlandse grens gebracht. Ze waren vol lof over de Duitse soldaten, die beweerden, dat ze ook niet voor hun plezier oorlog voerden en zelf thuis ook vrouw en kinderen hadden.

Over de hele reis tot aan de grens hebben ze een sterke lijkenlucht waargenomen. Op sommige plaatsen lagen de lijken maar even onder de grond en men ried hen aan, vooral niet in de huizen te kijken.

Militaire beschouwingen.

Een enkele woord nog over de gevechten bij Luik. De Duitsers hebben in strijd met de theorie, de forten bestormd, zonder eerst een zware belegeringsartillerie tegen die forten in werking te hebben gebracht. De gevolgen waren van tevoren te voorzien, ontzaglijke, naar onze mening niet te verantwoorden verliezen.

Volgens de berichten, zijn alle forten intact en is het succes eigenlijk niet meer dan het verdrijven van de mobiele bezetting uit de vesting.

Waar de Engelsen zullen landen, in Zeebrugge of in Franse havens is nog geheim; wij geloven in Frankrijk.

Geïnterneerden.

De 25 Belgische soldaten, die in Limburg ons grondgebied hebben betreden en door onze grenswacht ontwapend werden, zijn gisteravond op hun doortocht naar Alkmaar te Amsterdam aangekomen.

Ze hebben de nacht doorgebracht in de examenzaal, achter de wachtkamer derde klasse, in het Centraal Station, waar de nachtlegers voor hen waren gespreid.

De gevangen genomen officier, luitenant Chevalier de Selliers de Moranville, de zoon van de opperbevelhebber van het Belgische leger, werd onder geleide van de luitenant Van Aalst, die met zijn bewaking belast was, naar het American Hotel overgebracht. Op het perron bevonden zich ter ontvangst de Belgische consul te Amsterdam, de heer G. van der Aa, en de gezantschapstraat uit 's-Gravenhage, prins Albert de Ligne.

Hedenochtend werden de gevangenen naar Alkmaar ter internering getransporteerd.

Woensdag 12/08/1914 - avondeditie

Maastricht, 12 augustus, 9 u 38 in de voormiddag. Hevige kanonnades, die de huizen in de buitenwijken op hun grondvesten deden trillen, hebben vele bewoners uit hun slaap gewekt. Gisterenavond hoorde ik reeds, dat de belegeringsartillerie rondom de forten van Luik zo goed als opgesteld was en dat het bombardement te verwachten was. Het klinkt, of het veel dichterbij gebeurt.

Over dit Duitse geschut moest men niet gering denken. Elk kanon wordt door 32 paarden voortgetrokken.

De pontonbrug der Duitsers in Lixhe is verdwenen en daarvoor in de plaats komt een nieuwe brug, die netjes met plankjes belegd wordt. Het afbranden van de torens in Visé en Argenteau, waarover ik u gisteren seinde, schijnt volgens mijn zegsman gebeurd te zijn, omdat de Duitsers gemerkt zouden hebben, dat vanuit die torens signalen gegeven werden, hoe de schoten moesten vallen, met rode of met witte vlaggetjes, al naarmate voor of achter de brug gericht moest worden.

Het gerucht van de grote slag achter Tongeren schijnt overdreven. Diezelfde zegsman deelde mij mede, dat het slechts kleine schermutselingen waren, waarbij de burgerwacht van Sint-Truiden, bestaande uit 150 man, door de Duitsers krijgsgevangen is gemaakt. Gewonden zijn er niet meer binnengebracht. Een Duits kapitein, voldoende hersteld, wordt geïnterneerd.

Brussel, 12 augustus. Twee Duitse vliegers zijn te Namen gevangen genomen.

Brussel, 11 augustus. Ambtelijk wordt medegedeeld, dat de toestand voor het Belgische leger goed blijft. Het heeft vandaag slechts enkele voorpostengevechten geleverd, tengevolge waarvan de Duitsers teruggetrokken schijnen te zijn. Sommige punten, die gisteravond en vanochtend door hen bezet waren, zijn thans ontruimd, zo ook Landen (tussen Brussel en Luik). Een Duits vliegtuig heeft boven Brussel gevlogen; er werden zonder succes tal van schoten op de vlieger gelost.

Het hoofdkwartier van het Belgische leger zegt, dat er vandaag geen enkel oorlogsfeit, dat het vermelden waard is, voorgekomen is. De Belgen hadden in de kleine voorpostschermutselingen enige gewonden. De verliezen aan Duitse zijde waren aanzienlijk. Het is onjuist dat het station Landen in brand staat. De Duitsers zijn niet vooruitgeschoven, slechts de cavalerie doet voortdurend verkenningstochten.

Londen, 11 augustus. De militaire correspondent van de Daily Telegraph te Parijs seint dinsdag, dat het overtrekken van sterke Duitse troepenmachten, onder wie twee divisies cavalerie, over de Maas beneden Luik gerapporteerd is.

Het schijnt waarschijnlijk, aldus verder dit bericht uit Engels-Franse bron, dat het Duitse hoofdkwartier een belangrijke offensieve beweging voorbereidt, hetzij in de richting van Brussel of in die van Nijvel (Nivelles, zuidelijk van Brussel in de richting van de Franse grens), hetzij zowel in westelijke als in zuidelijke richting.

Antwerpen, 12 augustus. Uit het verhaal van een uit Luik teruggekeerd soldaat blijkt, dat de daar vechtenden meest allen

Vlamingen waren. Met bloedende voeten liepen de jongens langs de wegen. Terwijl de bommen uit de forten over hun hoofd snorden, werd de order gegeven een loopgracht te graven. Een Antwerps havenwerker, gewoon soldaat, monterde allen op door zijn voorbeeld. "Pas op, jongens, zo zegde hij onder andere, niet schieten naar rechts. Dat zijn onze mannen. Daar links, en nu mikken zulle en alle gelijk van katoen geven."

De verteller, een student te Gent, moest daarna gewonden opzoeken. Hij is op zeker ogenblik over een gewonde flauwgevallen en kwam terecht in een ambulance te Brussel.

De prijs van het brood is afgeslagen.

Antwerpen 11 augustus. Aan het Vlaamse Hoofd zijn twee spionnen, een Roemeen en een Duitser, aangehouden. In het Mexico-dok is een schipper gewond omdat hij niet geluisterd had naar de bevelen der schildwachten. Een autobestuurder, die naar Boom ging, is gedood.

Van ambtelijke, Franse zijde vernemen wij:

De forten van Luik boden hedenochtend nog krachtig tegenstand.

Een Belgisch blad verneemt uit Luik:

We zijn zonder nieuws van Brussel, van de oorlog, van hetgeen in België en elders gebeurt. Wat zal er morgen gebeuren?

De stad blijft somber en treurig, in afwachting van de bevrijding, in de hoop opnieuw Belgische soldaten te zien. Er zijn niet veel Duitsers in de stad. Waar zijn de overige? Altijd op de hoogten tegenover de forten van Barchon, Evegnée, Fleron, tussen de Maas en de Vesder. Men zegt, dat er ook velen over de Maas, tussen Luik en Hoei, zijn getrokken en zich samentrekken in Haspengouw. Anderzijds zijn er

plaatsen waar men geen Duits uniform te zien krijgt, onder andere te Angleur en te Chênée.

Weinig beweging in de stad. Het is het gevolg van de angst voor wat volgen zal. Want het kanongebulder houdt niet op. Men denkt hier, dat de Duitsers ten noorden of ten zuiden, zware artilleriestukken over de Maas hebben gebracht. In het noorden is dat zeker het geval. Dat er daarenboven veel Duitse ruitery over de Maas ten noorden van Visé is gekomen, bewijzen de gebeurtenissen, welke zich in Tongeren en omstreken hebben voorgedaan.

De statie der Guillemins is gesloten; te Ans is geen enkele locomotief meer. Al de gemeenschapsmiddelen met Borgworm zijn afgesneden. Sommigen nochtans trachten naar Brussel te vertrekken, hetzij per fiets, hetzij te voet. Maar velen keren weer, bij het zicht van de Duitse ruiters in verkenning achter de forten.

Alleen rijtuigen in dienst van het Rode Kruis mogen door. Ze moeten daarbij nog op vlaggen en armbanden de bijzondere stempel van het Duits korps vragen.

Sommige van deze rijtuigen, op zoek van gekwetsten, hebben de Duitsers aan het werk gezien om hun doden op het gevechtsterrein zelf te begraven.

Rondom het stadhuis is een tamelijk grote beweging, daar nemen de burgerlijke overheden, tezamen met de Duitse soldaten, de nodige administratieve maatregelen.

In de omtrek van Brussel.

De "invasie" door kleine bereden benden duurt voort en strekt zich blijkbaar uit tot in de omtrek van Brussel.

Voor enige dagen had men in het Zoniënbos opgemerkt, dat al de pompjes van de waterleiding door opschriften aan de Duitsers waren aangeduid. Men haastte zich, ze weg te nemen en sedertdien is het Zoniënbos militair bewaakt geworden. Welnu, maandagmorgen waren weer al de pompjes voorzien van een bandje in gedrukt lijnwaad met het opschrift: Drinkwasser.

Het is niet alleen een bericht voor het water, doch ook een aanduiding van de te volgen weg.

Naar wij vernemen, komen te Gent steeds treinen met Engelse troepen voorbij.

De politie te Brugge heeft aan 900 daar en in de kuststreek wonende Duitsers aangezegd, dat ze België moesten verlaten. Allen zijn op een bepaalde plaats samengebracht, waar elk geval afzonderlijk onderzocht is. Onder deze ongelukkigen zijn mensen van alle standen.

Naar wij in een Belgisch blad lezen heeft de vrouw van een Belgische genie-officier mevrouw H., zondag te Oostende een nonnetje laten aanhouden, dat door haar vreemde houding de aandacht getrokken had. Bij onderzoek bleek het nonnetje een Duitse spion te zijn en wel een reserveofficier van het Duitse leger.

De Etoile Belge meldt:

Men zal de Belgen niet verwijten, dat ze niet met toewijding de gewonde Duitse soldaten verplegen. Ziehier één uit 1000 voorbeelden. Senator de Pitteurs heeft aan de minister van oorlog een telegram gezonden, waarin hij hem uit naam der mensheid vraagt terstond een auto van het Rode Kruis met verbandmiddelen naar Habaye-la-Neuve te zenden, waar veel Duitse gewonden zijn, die omkomen bij gebrek aan hulp. Geneeskundigen en verplegend

personeel zijn onmiddellijk met het nodige vertrokken. Men trof een officier en verscheidene kurassiers aan, die zo ernstig gekwetst waren, dat ze niet vervoerd konden worden.

Onze dokters en verplegers zijn bij onze vijanden gebleven, die naar Brussel overgebracht zullen worden zodra hun toestand het toelaat.

Het Belgische koninklijk paleis tot ziekenhuis ingericht.

Het Handelsblad van Antwerpen meldt:

In oktober 1910, vlotte boven de rechtervleugel van het koninklijk paleis te Brussel, de fiere vlag van keizer Willem, alsdan op bezoek bij de koning en de koningin der Belgen. Thans wappert aan dezelfde vlaggenstok het vaandel van het Rode Kruis, en het paleis is in hospitaal herschapen; op de gesloten vensters, gans de voorgevel langs, bemerkt men het Rode Kruis op witte grond, alsook op de vensters uitgevende op de grote binnenkoeren. Het is onze edelmoedige koningin die eraan gehouden heeft, het koninklijk verblijf te herscheppen in een toevluchtsoord voor de slachtoffers van de oorlog, om het even dewelke, want het is een internationaal hospitaal.

Wanneer men de prachtige zalen doorloopt waar weleer de luisterrijke ontvangst ter ere van Willem II plaats hadden, krimpt het onverschilligste hart ineen, en wordt bevangen met een diep gevoeld en eindeloos wee. Hare majesteit de koningin heeft zelf de inrichtingswerken bestuurd. Terwijl de koning ginder verre met zijn generaals de zege voorbereidde, bereidde hare majesteit de tederste zorgen voor aan dezen die gekwetst, van de ijselijke slagvelden zouden terugkeren. En dit hospitaal is ruimschoots van alle behoeftigheden voorzien. Is koningin Elizabeth immers niet de eerste

dochter van een geneesheer? ... Gans de eerste verdieping en een groot deel van de tweede werden benuttigd.

Het koninklijk hospitaal zal 300 gekwetsten kunnen ontvangen. De bedden werden geplaatst in de grote balzaal, in de grote galerij, in de wachtkamer, in de keizerlijke zaal, in de witte salons, alles op het eerste verdiep. Uit deze salons werden de meubelen, de draperieën, de tapijten weggenomen. De lusters werden van hun kristallen ontbloot, de prachtige verlichtingstoestellen werden vervangen door klare elektrische lampen; waterkranen en lavabo's werden bij geplaatst enzovoort, enzovoort. De serre waar, bij de hofbals het kleine buffet wordt opgesteld, bevat thans een dubbele operatiezaal. Al de versieringen werden weggenomen, en operatietafels vervangen thans de marmeren luxetafeltjes. De koningin heeft niet gearzeld de muren te doen kalkwitten.

Een zaal is ingericht voor de radiografie. En op de eerste verdieping, in de kamers destijds door de koning van Pruisen betrokken, staan thans 14 bedden de ongelukkige gekwetsten op te wachten. Gans het tweede verdiep is verder voorbehouden aan de ziekdienststers, en daar vindt men ook de gezondheidsinstellingen, namelijk badkamers, stortbaden, masseerzalen, enzovoort. Men ziet dat onze goede koningin Elisabeth alles heeft voorzien, opdat dezen die in het paleis verzorgd worden de gezondheid en het leven zouden weer krijgen. In de kelderingen zijn bijzondere keukens ingericht voor de gekwetsten. Meldten wij nog deze bijzonderheid: de koningin heeft besloten dat de zieken in het paleis zullen binnengebracht worden langs de grote poort van de rechtervleugel, en de eretrap.

Dokter Depage werd als opperheermeester aangesteld, zijn helper is dokter Hannecart; de diensten staan onder het beheer van doctor Leboeuf, geneesheer des konings. M. Hauchamps werd belast met de

radiografie. Het personeel omvat nog andere geneesheren, helpers, ziekendieners en ziekendiensters, alsook een bestuurspersoneel.

De bloedverwanten der gekwetsten zullen deze laatsten mogen bezoeken. Alle schikkingen werden genomen.

Hare Majesteit de koningin, deze ambulance van het Rode Kruis in haar paleis inrichtende, heeft gehoor gegeven aan haar diepgevoelde menslievendheid, waarvan ze reeds zoo menige blij gaf.

Maandagnamiddag heeft de koningin een bezoek gebracht aan de gewonden in het militair hospitaal. Bed voor bed is zij blijven staan om elke gewonde op te beuren en moed in te spreken. Ze vroeg naar hun families, naar hun lijden, naar bijzonderheden van hun verwondingen en allen werden door haar deelneming opgebeurd en versterkt. Haar vertrek werd begroet met de roep: Leve de koningin!

Een groot aantal soldaten hebben reeds de ambulances verlaten en hun korpsen in de loop van de avond nog vervoegd.

Niet alleen in Duitsland grijpen poëten naar de lier om aan hun vaderlandse gezindheid uiting te geven. Gisteren hebben we het gedicht overgenomen, dat Ludwig Thoma in de Münchener Neueste geplaatst heeft. Thans moge hier de ontboezeming volgen van Constant Eeckels, die wij in het handelsblad van Antwerpen aantreffen:

't Vaderland wordt aangerand!
Allen in 't gelid.
Fier de driekleurvlag geplant.
Leeuwen, scherpt 't gebit!
Overal alarm geluid!
Zou het volk zich om ons schamen?
Nooit of nimmer! Achteruit!

Hier zijn de Vlamen!
Kogels fluiten aaklig rond,
Zwaar gromt het kanon.
Eer men heerst op onze grond
Smoort in bloedt de zon.
Onze borsten zijn een stuit,
Zal er één aan plichten falen?
Nooit of nimmer! Achteruit!
Hier zijn de Walen!
Moeder, zuster, vrouw en kind,
niet gevreesd, geweend!
Hoog de harten! In God vindt
ge ons met u vereend.
Worden wij des dwingelands bruid?
Zal hij vrijheid, recht verzwelgen?
Nooit of nimmer! Achteruit!
Hier zijn de Belgen!!

Engeland en de oorlog.

Wat het expeditiekorps naar België betreft, Londen is in rep en roer van krijgstoerusting, soldaten kamperen op pleinen, compagnieën trekken onder toejuichingen van het publiek voorbij, militaire karren daveren over alle straten en de drukte om en in het ministerie van oorlog is geweldig. Maar wat gebeurt er nu eigenlijk? Heeft er al een aanzienlijke concentratie plaats gehad? Waar zullen de troepen oversteken? En hoeveel? Ik kan er u niets van zeggen. Lord Kitchener laat over dat alles het diepste stilzwijgen heersen en verzekert, dat de bladen er geen woord van zullen reppen, zelfs wanneer zij uit Brugge of waar vandaan dan ook vernemen, dat zo en zoveel duizend man zijn aan wal gestapt. En sommigen verzekeren dan ook niet minder stellig, dat ze er al zijn.